

Sosiaali- ja terveystoimen rahoitus 2019

Kuntamarkkinat 12.-13.9.2018

Erityisasiantuntija Mia Malmila

Muutoskehitys 2010-luvulta

Kunnat > kuntaliitokset >> maakunnat (valtio)

- Julkisen hallinnon toiminnan päälinjana on ollut, että **kunnat hoitavat paikalliset tehtävät yksin tai yhteistoiminnassa** muiden kuntien kanssa.
- Kataisen ja Stubbin hallituksen kuntarakenneuudistus **vuosina 2011–2014**, ministeriön kuntajakoselvitykset: metropolialueella (Espoo, Sipoo ja Vantaa) sekä Jyväskylän (Jyväskylä ja Petäjävesi), Joensuun (Liperi), Lappeenrannan (Lappeenranta), Oulun (Oulu), Tornion (Tornio), Lahden (Hollola), Vaasan (Vaasa, Mustasaari ja Vöyri) sekä Turun (Turku ja Raisio) seuduilla. Nämä kuntajakoselvitykset johtivat kuntaliitoksiin vain Lahden seudulla.
- Sipilän hallitus sopi **kesällä 2015** hallitusohjelmassaan sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen toteuttamisesta. Painopiste siirtyi kuntaliitoksista sote- ja maakuntauudistukseen.
- **Maakunta- ja sote-uudistuksen toteutuminen** puolittaa kunnan palvelut ja talouden. Muutoksen jälkeen kuntatalouden resursseista 2/3 kohdistuu kasvatus- ja opetuspalveluihin.
- Monet **pienet kunnat** ovat siirtäneet terveystaloudet ja sosiaalipalvelutkin **kuntien yhteistoiminta-alueille** tai **yksityisille** yrityksille.

www.kuntaliitto.fi/arttu2

Sosiaali- ja terveydenhuollon haasteita ja kehittymistä

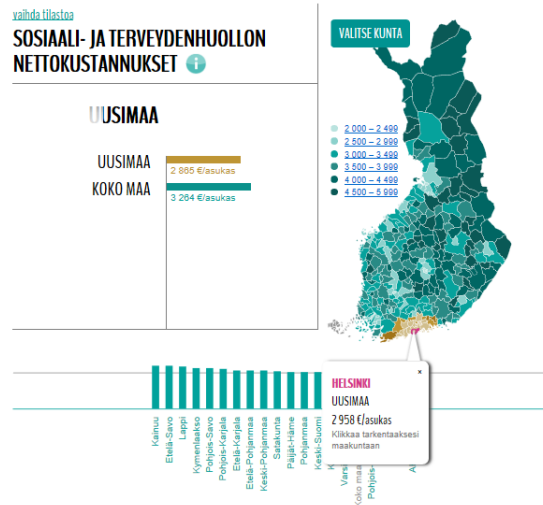
- Erikoissairaanhoidon kustannukset kasvussa jo useita vuosia, vaikutukset kuntatalouteen ovat olleet merkittäviä
- Vuonna 2017 organisaatiomuutoksia: Etelä-Savon sairaanhoitopiiri (Essote), Keski-Pohjanmaa (Soite), Pohjois-Karjala (Siun sote) ja Päijät-Häme (PHHYKY)
- Siirtyminen ”maakuntasoteen” tullee helpottamaan kuntatalouden ennakoimista ainakin joidenkin kuntien osalta.

<https://www.kuntaliitto.fi/tilastot-ja-julkaisut>

Sosiaali- ja terveydenhuollon nettokustannukset (esh) ja kokonaiskustannukset

Kuntanavigaattori

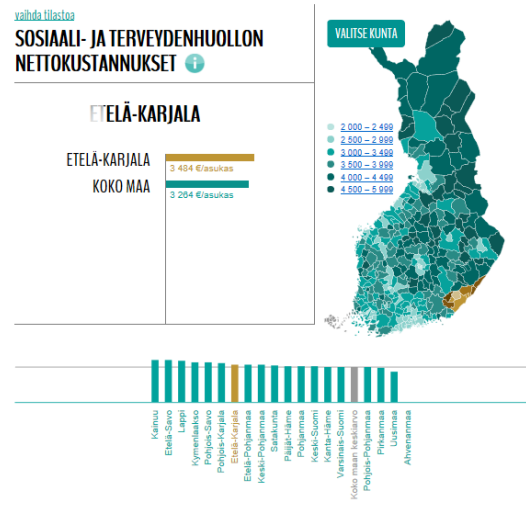
Kuntanavigaattori visualisoi kuntakohtaista tilastotietoa. Voit verrata oman maakuntasi kuntia keskenään tai tarkastella tietyn kunnan tilastoa verraten sitä asukasluvultaan saman kokoluokan kuntaan.

© Suomen Kuntaliitto 2017 • Aineisto: • Karttapohja: © MML 2017

Kuntanavigaattori

Kuntanavigaattori visualisoi kuntakohtaista tilastotietoa. Voit verrata oman maakuntasi kuntia keskenään tai tarkastella tietyn kunnan tilastoa verraten sitä asukasluvultaan saman kokoluokan kuntaan.

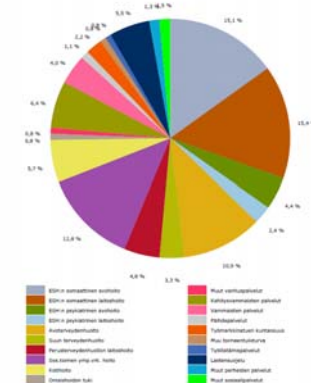

© Suomen Kuntaliitto 2017 • Aineisto: • Karttapohja: © MML 2017

Terveydenhuollon kustannusten jakautuminen 2017 (%)

	avoterveydenhuolto	suun terveydenhuolto	kotihoido	ympäristöterveyskeskuksen hoito
Espoo	16	5	6	23
Helsinki	11	4	9	24
Jyväskylä	13	4	8	23
Kouvola	13	3	9	25
Kuopio	11	4	10	21
Oulu	12	4	7	22
Pori	10	3	8	29
Tampere	13	4	9	20
Turku	10	4	8	26
Vantaa	16	5	6	21

Kuori: % Kuntaliiton kunnan valitusta ja terveydenhuollon kustannukset keskimääräisesti vuodelle 2017

<https://www.kuntaliitto.fi/tilastot-ja-julkaisut>

<https://www.kuntaliitto.fi/asiiantuntijapalvelut/sosiaali-ja-terveysasiat/tilastot-ja-erillisselvitykset>

Sosiaali- ja terveydenhuollon vuoden 2019 talousarvioon vaikuttavia tekijöitä

- Sote- ja maakuntauudistuksen aikataulutuksen päivittyminen pääministerin ilmoituksen jälkeen. Ks. <https://valtioneuvosto.fi>.
- Hallitusohjelmaan perustuvia kuntien tuloja tai menoja muuttavia toimia kohdistuu vuoteen 2019. (Hallituksen julkaisusarja 10/2015).
- Vuonna 2019 BKT:n kasvu hidastuu 1,8 prosenttiin. Investointien kasvun ennustetaan hidastuvan selvästi vuonna 2019. (Valtiovarainministeriön julkaisu – 20a/2018).
- Julkisen kulutuksen hintaan vaikuttavat vuonna 2019 mm. palkankorotukset ja kertaluonteinen tuloksellisuuserä. Lisäksi vuonna 2019 hintaa nostaa kilpailukykykysymyksen lomarahaleikkauksen päättymisen. (Valtiovarainministeriön julkaisu – 20a/2018).

Maakuntavalmistelun aikataulu vuosina 2018 - 2020

- Määräajat perustuvat 27.6.2018 annettuun pääministerin ilmoitukseen
- Maakunta- ja sote-uudistuksen lainsäädäntökäsittely eduskunnassa syksyllä 2018
- Voimaanpanolaki (HE 15/2017, Laki maakuntalain, sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain ja pelastustoimen järjestämisestä annetun lain voimaanpanosta)
 1. Maakuntien perustaminen 12-2018
 2. Väliaikainen valmistelutoimielin (VATE) asetetaan kuukauden kuluessa voimaanpanolain voimaantulosta
 3. Esiselvitys henkilöstösiirroista valmistuu 30.4.2019 mennessä
 4. I maakuntavaalit 26.5.2019
 5. I maakuntavaltuusto aloittaa 1.8.2019
 6. Kuntien ja sairaanhoitopiirien kuntayhtymien selvitykset toimitilojen, irtaimen omaisuuden ja sopimusten siirroista sekä sairaanhoitopiirien veloista valmiina 28.2.2020
 7. Luovuttavien organisaatioiden henkilöstösiirtoja koskevat yhteistoimintamenettelyt on käyty 30.9.2020
 8. Maakunta ilmoittaa kirjallisesti 31.10.2020 mennessä sopimusosapuolille vastuulleen siirtyvistä vastuista, sopimuksista ja veloista
 9. Lopullinen selvitys liikkeenluovutuksella siirtyvästä henkilöstöstä valmistuu 12-2020

2021

- Sosiaali- ja terveydenhuollon, pelastustoimen ja monien muiden tehtävien järjestämisvastuu siirtyy maakunnille **1.1.2021**.
- Sairaanhoidopiirien kuntayhtymät, erityishuoltopiirit ja maakunnan liitot siirretään varoineen ja velkoineen sekä sitoumuksineen maakuntiin **1.1.2021**.
- Kunnan järjestämän perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon, sosiaalitoimen ja pelastustoimen käytössä olevat toimitilat siirtyvät maakunnan hallintaan **1.1.2021**.
- Kunta siirtää maakunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämiseen liittyvät sopimukset ja kunnan omistamat, sellaisen osakeyhtiön osakkeet, jotka kunta omistaa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestämistä tai tuottamista varten **1.1.2021** lukien.
- Maakunnan on päätettävä kiinteistöihin, tietotekniikka- ja tietojärjestelmä-palveluihin liittyvän omaisuuden ja sopimusten siirrosta palvelukeskuksille niin, että ne siirtyvät palvelukeskusten omistukseen ja hallintaan **1.1.2021** lukien.
- Valtio huolehtii maakuntien palvelukeskusten perustamisen edellyttämistä toimenpiteistä. Palvelukeskusten osakkeet luovutetaan maakunnille **1.1.2021** mennessä.

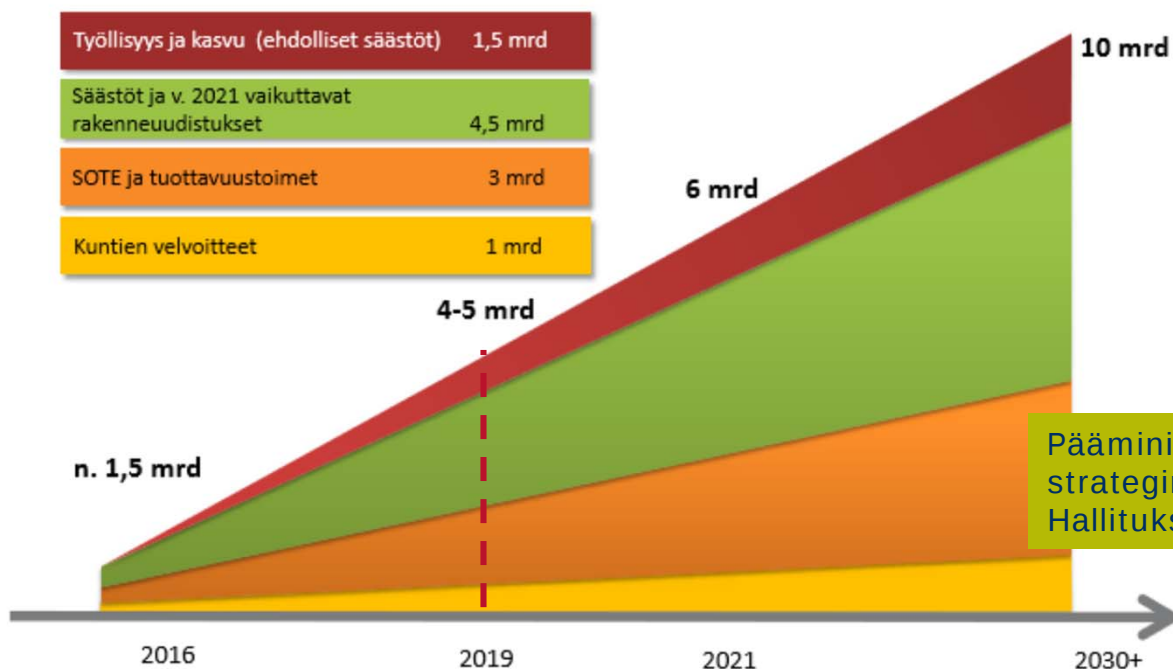

2022-2023

- Maakunnan tulee ottaa asiakasseteli käyttöön **1.1.2022**.
- Maakunnan on otettava käyttöön henkilökohtainen budjetti **1.1.2022**.
- Maakuntien hyväksymät yksityiset sosiaali- ja terveyskeskukset sekä maakuntien liikelaitosten sosiaali- ja terveyskeskukset aloittavat toimintansa **1.1.2023**. Maakunta voi tietyissä tilanteissa hakea ja saada luvan sosiaali- ja terveyskeskusten toiminnan aikaisemmalle aloittamiselle tai myöhäisemmälle aloittamiselle.
- Suunhoidon yksiköt aloittavat toimintansa kaikissa maakunnissa **1.1.2023**.

Julkista taloutta vahvistavat säästöt ja rakenneuudistukset

Hallituksen säästö- ja rakenneuudistusohjelman vaikuttavuus

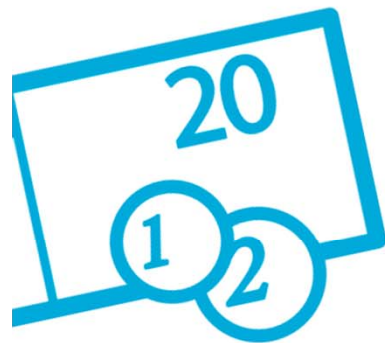

Sosiaali- ja terveydenhuollossa painopiste on **ennaltaehkäisyssä**, **hoitoketjut** ovat sujuvia, **henkilöstö** voi hyvin ja **tietojärjestelmät** toimivat. Uudistuksen myötä yhteisillä varoilla saadaan enemmän terveyttä ja hyvinvointia.

Käynnistetään kuntien/ kuntayhtymien kanssa **yhteistyössä palvelusetelijärjestelmän laajentamiseen** tähtäävä kokeilu. Kokeiluun osallistuvat kunnat/kuntayhtymät tarjoavat palveluissaan **kuntalaisille laajasti mahdollisuutta palvelusetelin käyttöön.**

Pääministeri Juha Sipilän hallituksen strateginen ohjelma 29.5.2015
Hallituksen julkaisusarja 10/2015

Hallitusohjelman ja kehysriihen vaikutukset kuntien talouteen

Toimenpide	Hallituksen tavoite/arvio	Kyselyn tulos
Erikoissairaanhoidon tehostaminen	260 M€	yli 250 M€ saavuttamatta
Työajanpidennys	216 M€	noin 200 M€ saavuttamatta
Varhaiskasvatuksen asiakasmaksuolenema	91 M€	Maksuoleneman ja kompensaation talousvaikutus yhteensä 65 M€
Uudistuksen valmistelukustannukset	Ei arvioita	24 M€ Vuonna 2018 18 M€ Vuonna 2019

Tiedot perustuvat Kuntaliiton kyselyyn, johon vastasi kesä-elokuun 2018 aikana 89 kuntaa ja kuntayhtymää sekä 11 sairaanhoitopiiriä. Säästöt on arvioitu vuoden 2019 loppuun.

Suomen Kuntaliitto ry 24.8.2018

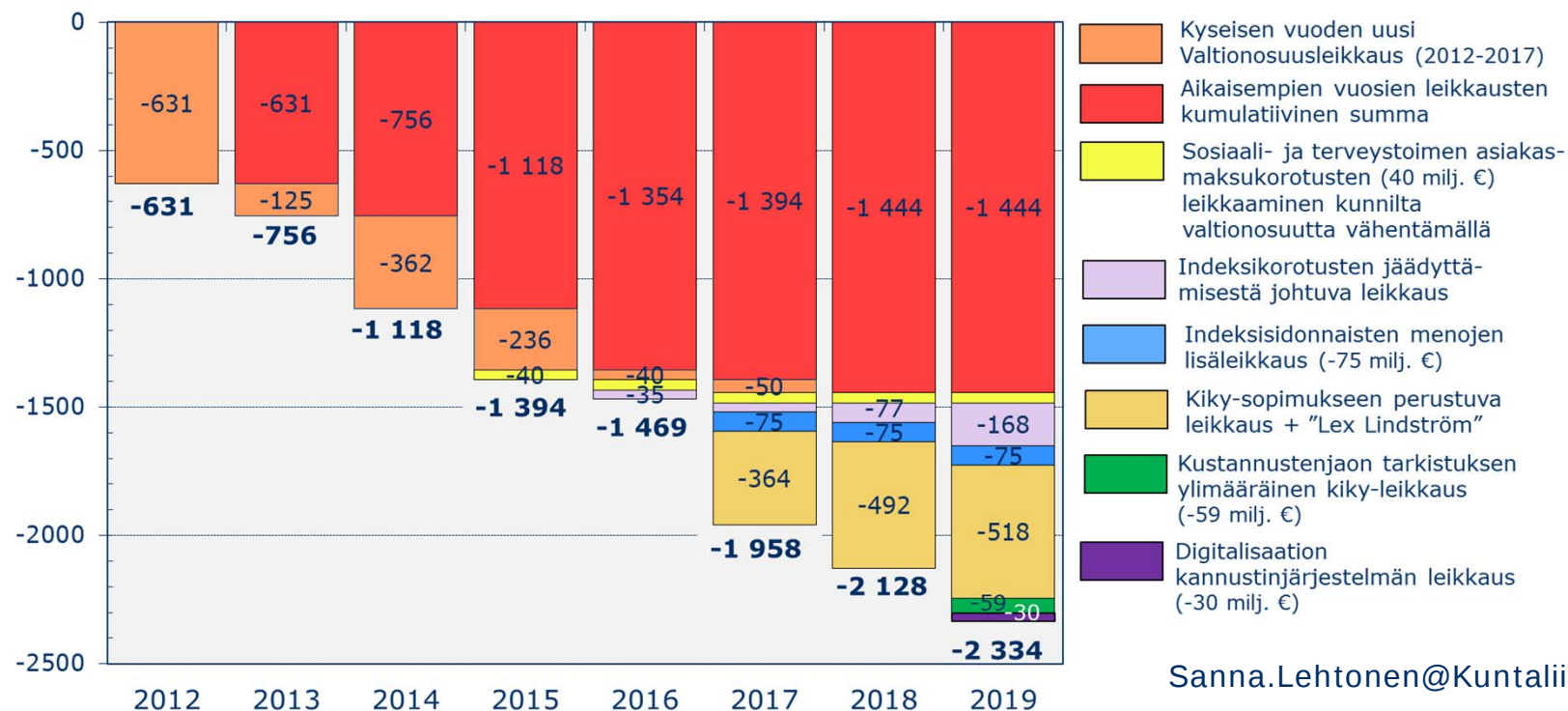
Sosiaali- ja terveydenhuoltoon vaikuttavat muutokset valtion vuoden 2019 talousarvioesityksessä 9.8.2018 / VM

Valtionvarainministeriön hallinnonala

- Valtionosuus kunnille peruspalvelujen järjestämiseen (arviomääräraha n. 8 396 milj. euroa vuonna 2019) alenee -2% eli -180,8 milj. euroa vuodesta 2018.
- Julkisen sektorin yhteisen tietohallinnon ja tiedon hallinnan kehittäminen (siirtomääräraha 3 v) päättyy vuoteen 2018.
- Valtionavustus kuntien kannustinjärjestelmiin (siirtomääräraha 3 v) käynnistyy, +40 milj. euroa

http://budjetti.vm.fi/indox/tae//2019/valtiovarainministerionKanta_tae_2019.jsp

Vuosien 2012-2019 leikkausten vaikutus kuntien peruspalvelujen valtionosuuteen, milj. €

Sanna.Lehtonen@Kuntaliitto.fi

Sosiaali- ja terveydenhuoltoon vaikuttavat muutokset valtion vuoden 2019 talousarvioesityksessä 9.8.2018 / STM

Sosiaali- ja terveydenhuollon hallinnonala

- Sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuudet sisältyvät valtiovarainministeriön pääluokassa kuntien peruspalvelujen valtionosuusmomentille 28.90.30.
- Terveyden edistäminen (siirtomääräraha 3 v) 2,2 milj. euroa säilyy vuoden 2018 talousarvion tasolla.
- Toimeentulotuki on viimesijainen sosiaaliturvaetus. Perustoimeentulotuen myöntää ja maksaa Kansaneläkelaitos, jolle suoritetaan ennakot etuuden maksatusta varten (414 800 saajaa vuonna 2019) valtion varoista täysimääräisesti. Kuntien osuus perustoimeentulotuen menoista on 50 % ja se huomioidaan vähennyksenä kuntien peruspalvelujen valtionosuusmomentilta. Täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen valtionosuus sisältyy momentilta 28.90.30 maksettavaan laskennallisesti määräytyvään kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen.

http://budjetti.vm.fi/indox/tae//2019/valtiovarainministerionKanta_tae_2019.jsp

Sote-studio

- **Sote-studio on kanava nopeaan tiedonvälitykseen, ajankohtaisten asioiden esille nostoon ja keskustelun pohjaksi. Sote-studio käsittelee ajankohtaisimmat aihepiirit tuoreeltaan Kuntaliiton sosiaali- ja terveystieteiden asiantuntijoiden johdolla.**
- **Seuraa Sote-studiota omalta työpisteeltäsi joko suorana lähetyksenä tai myöhemmin tallenteena. Ensimmäinen lähetys tulee lokakuun aikana ja käsittelee ajankohtaisia sote-asioita, asiakasmaksu-uudistusta, kuntien kustannusvertailujen tuloksia ja henkilökuljetuksia. Tervetuloa mukaan!**

<https://www.kuntaliitto.fi/live>

Kiitos.

Lisätiedot:

Erityisasiantuntija Mia Malmila
mia.malmila@kuntaliitto.fi

